

**Протокол №2 засідання робочої групи
щодо супроводження освітньо-професійних програм
спеціальності 051 «Економіка» для здобувачів рівня вищої освіти
«бакалавр» від 14 грудня 2018 року**

Присутні:

- члени проектної групи ОПП «Економіка»: к.е.н., доцент Почерніна Н.В. (гарант програми), д.е.н., доцент Кальченко С.В., к.е.н., доцент Карман С.В., к.е.н., доцент Попова Т.В., к.е.н., доцент Бакіна Т.В.;
- здобувачі вищої освіти: студенти 31 ЕМ групи Утьєва Д.М., Зінченко В.В., Лобода В.С., Чучман Ю.Ю., Шеремет Ю.Д., студенти 21 ЕМ групи Сапа С.А., Пшенична А.С., Гавязь С.О.
- представники роботодавців: директор ТОВ «Агро-сервіс» Бандура М.П.

Порядок денний

1. Про профіль освітньої програми «Економіка», перелік компонент освітньої програми та їх послідовність
2. Аналіз тенденцій ринку праці у контексті започаткування нових ОПП в межах спеціальності 051 Економіка

1. СЛУХАЛИ: інформацію студентки Пшеничної А.С. (21 ЕМ) про перелік програмних результатів навчання за вибором закладу вищої освіти, запропонований учасниками робочої групи, для внесення у діючу програму «Економіка»

ВИСТУПИЛИ:

- Директор ТОВ «Агро-сервіс» Бандура Микола Пилипович з пропозиціями щодо програмних результатів навчання за вибором навчального закладу. Акцентується увага на формуванні навичок оцінювання економічної ефективності зовнішньоекономічних зв'язків та вмінні формувати звіти за результатами аналізу;
- учасники робочої групи з обговоренням профілю ОПП «Економіка»;
- Почерніна Н.В. з презентацією профілю освітньої програми «Економіка»

ВИРІШИЛИ:

1.1 Прийняти остаточний варіант профілю освітньої програми «Економіка» (додаток А) з урахуванням висловлених під час обговорення зауважень.

СЛУХАЛИ:

- інформацію студентки 31 ЕМ групи Чучман Ю.Ю. про результати внутрішнього анкетування студентів спеціальності «Економіка» щодо послідовності вивчення дисциплін за ОПП «Економіка» (додаток Б);
- інформацію студента 21 ЕМ групи Сапа С.А. про пропозиції запровадження нових дисциплін, зазначених в анкетах (додаток Б);
- інформацію завідувача кафедри Кармана С.В. про зміст отриманих у 2018 році рецензій та відгуків на освітню програму «Економіка»

ВИСТУПИЛИ:

- студентка Зінченко В.В. (31 ЕМ) з планом розподілу компонент освітньої програми «Економіка» за семестрами на 2018-2019 н.р.
- учасники робочої групи з обговоренням питання.

ВИРІШИЛИ:

1.2 Внести зміни до переліку освітніх компонент програми «Економіка» підготовки бакалаврів (Додаток В) та рекомендувати деканату ФЕБ розробити навчальний план з урахуванням змін у семестрах.

1.3 До 8 лютого 2019 року завершити формування освітньо-професійної програми «Економіка» для рівня вищої освіти «Бакалавр». Відповідальність за виконання покласти на гаранта ОПП доцента Почерніну Н.В. Оновлену ОПП винести до розгляду на засідання кафедри 11 лютого 2019 року.

2.СЛУХАЛИ: виступ доцента Бакіної Т.В. з аналізом звіту Європейського центру розвитку професійної підготовки (Cedefop) Європейського Союзу *Skillsforecast: trendsandchallenges to 2030*. Luxembourg: Publications Office. Cedefopreference series; No 108. <http://data.europa.eu/doi/10.2801/4492> (публікація англ. мовою). [Прогноз навичок: тенденції та проблеми до 2030 року.] Тези виступу наведені у додатку Г.

СЛУХАЛИ: інформацію студента 21 ЕМ групи про аналіз статистичних даних про рівень заробітної плати у розрізі професій. Акцентована увага на рівні заробітної плати програміста. Вносить пропозиція в межах спеціальності 051 Економіка впровадити спеціалізацію Економічна кібернетика

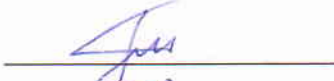

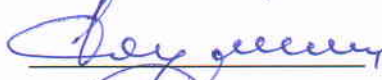
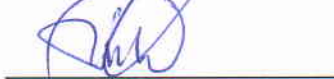

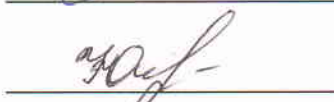

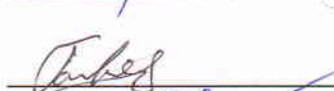

СЛУХАЛИ: інформацію доцента Попової Т.В. про огляд викладачами кафедри інтернет-пропозицій роботодавців та вимоги до компетентностей робітників. Вноситься пропозиція в межах спеціальності 051 Економіка впровадити спеціалізацію Економічний консалтинг

ВИСТУПИЛИ: усі присутні з обговоренням висунутих пропозицій.

ВИРІШИЛИ:

- 2.1 Винести питання щодо відкриття нових спеціалізацій на розгляд кафедри.

2.2 Провести телефонне опитування стейкхолдерів-роботодавців щодо впровадження спеціалізацій. Загальну відповідальність за проведення опитування покласти на доцента Кармана С.В.

Гарант освітньої програми:		Почерніна Н.В.
Представник роботодавців:		Бандура М.П.
Учасники робочої групи:		Кальченко С.В.
		Карман С.В.
		Попова Т.В.
		Бакіна Т.В.
		Зінченко В.В.
		Чучман Ю.Ю.
		Утьєва Д.М.
		Лобода В.С.
		Шеремет Ю.Д.
		Пшенична А.С.
		Гавязь С.О.
		Сапа С.А.

**Додаток А до протоколу №2 засідання робочої групи щодо
супроводження ОПП спеціальності 051 «Економіка»
від 14 грудня 2018 року**

Профіль освітньої програми за спеціальністю 051 «Економіка»

1. Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Таврійський державний агротехнологічний університет, кафедра економіки
Рівень вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Перший (бакалаврський) рівень, бакалавр з економіки (Bachelor of Economics)
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма зі спеціальності 051 «Економіка»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний, 240 кредитів ЄКТС, термін навчання 4 роки
Наявність акредитації	відсутня
Цикл / рівень	QF for ENEA – перший цикл, EQF for LLL – 6 рівень; НРК України – 7 рівень
Передумови	Особа має право здобувати ступінь бакалавра за умови наявності в неї повної загальної середньої освіти або освіти на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, у тому числі за іншою спеціальністю (напрямом підготовки).
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	1.09.2018 – 30.06.2022
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://www.tsatu.edu.ua/wp-content/uploads/op-051-bakalavry-em.pdf
2. Мета освітньої програми	
Підготовка кваліфікованих фахівців у сфері економіки, які володіють фундаментальними знаннями та професійно-орієнтованими вміннями щодо аналізу та оцінки економічних явищ і процесів та здатні вирішувати типові професійні завдання у господарській практиці	
3. Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань)	Економіка (05 – Соціальні та поведінкові науки) Дисципліни циклу загальної підготовки (20%), дисципліни циклу професійної підготовки (80%)
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Загальна вища освіта в галузі економіки. Акцент програми на формуванні навичок аналізу економічних процесів в умовах посилення конкуренції та високого рівня відкритості економіки
Особливості програми	Програма передбачає поглиблене вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	

Придатність до працевлаштування	<p>Працевлаштування в організаціях та на підприємствах будь-якої форми власності, у навчальних закладах та науково-дослідних установах; в органах державного та муніципального управління, різноманітних службах апарату управління; у структурах, в яких випускники є підприємцями, що створюють та розвивають власну справу; в комерційних структурах, що виходять на зовнішній ринок, у недержавних організаціях та установах; в економічних відділах фінансово-кредитних установ; у науково-виробничо-технічних комплексах.</p> <p>Випускники можуть працювати на посадах: економіст (2441.2), економіст з міжнародної торгівлі (2441.2), економіст з планування (2441.2), економіст з фінансової роботи (2441.2), економіст з ціноутворення (2441.2), економічний радник (2441.2), економіст-статистик (2122.2), експерт із зовнішньоекономічних питань (2419.2), консультант (в апараті органів державної влади, місцевого самоврядування) (2419.3), консультант з економічних питань (2441.2), консультант з ефективності підприємництва (2419.2), консультант із зовнішньоекономічних питань (2419.2), молодший науковий співробітник (економіка) (2441.1), науковий співробітник (економіка) (2441.1), науковий співробітник-консультант (економіка) (2441.1), помічник керівника підприємства (установи, організації) (3436.1), помічник керівника малого підприємства без апарату управління (3436.3), радник (органи державної влади, місцевого самоврядування) (2419.3), фахівець з ефективності підприємництва (2419.2), фахівець-аналітик з дослідження товарного ринку (2419.2), фахівець з фінансово-економічної безпеки (3411); асистент економіста-статистика (3434), референт (3436.1); помічник керівника іншого основного підрозділу (3436.2); лаборант наукового підрозділу (інші сфери (галузі) наукових досліджень) (3491); інспектор з експорту (3449); викладач професійного навчально-виховного закладу (2320); викладач професійно-технічного навчального закладу (2320); фахівець з розширення ринку збуту (2419.2); оглядач з економічних питань (2441.2)</p>
Продовження освіти	Можливість продовжувати освіту за другим (магістерським) рівнем вищої освіти, а також підвищувати кваліфікацію та отримувати додаткову післядипломну освіту.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	<ul style="list-style-type: none"> • студоцентроване навчання на основі компетентнісного підходу з використанням платформи Moodle; • комбінація лекцій, семінарських та практичних занять із розв'язанням ситуаційних завдань, що розвивають аналітичні здібності та навички працювати в колективі, навчальні та виробничі практики; • самостійне навчання; • можливість дуальної освіти.
Оцінювання	Поточне опитування, перевірка розрахункових завдань, тестовий контроль, захист звіту з практики, захист курсової роботи, усні та письмові екзамени
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері економіки та у процесі навчання, що

	передбачає застосування теорій та методів економічної науки.
Загальні компетентності	ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
	ЗК2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
	ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
	ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
	ЗК5 . Здатність спілкуватися державною мовою як усно. Так і письмово
	ЗК6.Здатність спілкуватися іноземною мовою
	ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій
	ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
	ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації
	ЗК 10. Здатність бути критичним і самокритичним
	ЗК 11. Здатність приймати обґрунтовані рішення
	ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії
	ЗК 13. Здатність діяти соціально-відповідально та свідомо
Спеціальні (фахові) компетентності	СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях
	СК 2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами
	СК 3. Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки
	СК 4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати
	СК 5. Розуміння основних особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави
	СК 6. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач
	СК 7. Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів
	СК 8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудова відносин
	СК 9. Здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси
	СК 10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів

СК 11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та їх застосуванням сучасного методичного інструментарію
СК 12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення
СК 13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності
СК 14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків

7- Програмні результати навчання

Програмні результати навчання, визначені стандартом вищої освіти спеціальності	РН1. Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу
	РН2. Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.
	РН3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.
	РН4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем
	РН5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади)
	РН6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.
	РН7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.
	РН8. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.
	РН9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.
	РН10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники, які

	характеризують результативність їх діяльності
	PH11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.
	PH12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати
	PH13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.
	PH14. Визначати і планувати можливості особистого професійного розвитку.
	PH15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.
	PH16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.
	PH17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з урахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.
	PH18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.
	PH19. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів
	PH20. Оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземними мовами
	PH21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів
	PH22. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах
	PH23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.
	PH24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.
Програмні результати навчання, визначені вищим	PH25. Вміти працювати як самостійно, так і в команді.
	PH26. Усвідомлювати пріоритетність реалізації цілей сталого розвитку

навчальним закладом	PH27. Вміти готувати презентаційні матеріали за результатами досліджень
	PH28. Вміти аналізувати можливості зовнішньоекономічних зв'язків на мікро-, мезо- та макрорівні та оцінювати їх ефективність
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Реалізація програми забезпечується профільною кафедрою економіки, кваліфікація викладачів якої відповідає спеціальності згідно ліцензійних умов, за участі професорсько-викладацького складу ТДАТУ та фахівців, залучених на договірних засадах
Матеріально-технічне забезпечення	Навчальні корпуси ТДАТУ, навчальні аудиторії, комп'ютерні класи, мультимедійне обладнання, точки бездротового доступу до мережі Internet, наукова бібліотека ТДАТУ, гуртожитки, соціально-побутова інфраструктура
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Офіційний сайт ТДАТУ http://www.tsatu.edu.ua/ ; навчально-інформаційний портал ТДАТУ http://nip.tsatu.edu.ua/ , на якому розміщено навчально-методичні матеріали з дисциплін навчального плану, наукова бібліотека ТДАТУ http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/ , методичні кабінети кафедр, сайт факультету економіки та бізнесу http://feb.tsatu.edu.ua/ , сайти кафедр, точки бездротового доступу до мережі Інтернет; наявність доступу до баз даних Scopus та Webofscience, необмежений доступ до мережі Інтернет.
9 - Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Можливість перезарахуванням кредитів у межах кредитно- трансферної системи на основі двосторонніх договорів між Таврійським державним агротехнологічним університетом та закладами вищої освіти України http://www.tsatu.edu.ua/akademichna-mobilnist/
Міжнародна кредитна мобільність	Можлива реалізація програм подвійного диплому, програм стажування та наукове співробітництво на основі двосторонніх договорів між ТДАТУ та навчальними закладами Німеччини, Польщі, Франції, США, Китаю, Білорусі, Болгарії, Казахстану, Угорщини та інших країн http://www.tsatu.edu.ua/vmz/partnery-universytetu/
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Можливе у межах ліцензійного обсягу спеціальності після вивчення курсу української мови

**Додаток Б до протоколу №2 засідання робочої групи щодо
супроводження ОПП спеціальності 051 «Економіка»
від 14 грудня 2018 року**

**Звіт про результати моніторингу думки здобувачів вищої освіти
спеціальності 051 «Економіка» щодо послідовності вивчення дисциплін
за ОПП «Економіка»**

З метою удосконалення якості освітньо-професійної програми «Економіка» було здійснено внутрішнє анкетування здобувачів вищої освіти рівня «Бакалавр» спеціальності 051 «Економіка» з пропозицією висловити власну думку щодо послідовності викладання дисциплін по семестрам навчального плану. У письмовому анкетуванні прийняло участь 20 студентів другого та третього курсу спеціальності 051 «Економіка». В ході аналізу анкет були виявлені наступні результати:

- в цілому діючий навчальний план задовольняє інтереси здобувачів вищої освіти. Із 54 представлених у плані освітніх компонент запропоновано залишити без зміни семестру викладання 18 компонент (33%) у відповідях від 16 до 20 учасників, 33 компоненти (61%) у відповідях від 10 до 15 учасників;

- серед запропонованих змін переважають наступні пропозиції:

- 1) ввести дисципліни «Інформаційно-комп'ютерні технології», «Економіка фірми», «Психологія», «Логіка»;
- 2) дисципліну «Економіка» в 13 анкетах запропоновано розподілити на три семестри замість двох;
- 3) «Мікроекономіку» в 16 анкетах запропоновано перенести на третій курс;
- 4) «Історія економіки та економічної думки» в 10 анкетах запропоновано перенести на 6 семестр, у 4 анкетах – на 7 семестр;

- серед дисциплін, які запропоновано вивести з навчального плану «Правознавство» (5 анкет), «Історія та культура України» (4 анкети), «Вища математика» (3 анкети), ще в частині анкет (15%) пропозиція щодо виведення 1-2 дисциплін, що пояснюється суб'єктивними уподобаннями окремих студентів. При колективному обговоренні напрямів удосконалення освітньої програми на кураторських годинах з'ясовано, що пропозиція щодо виведення з навчального плану «Правознавства» пояснюється наміром розглядати правові основи господарської діяльності на старших курсах в дисципліні «Господарське право», що матиме значно вищу ефективність.

**Додаток В до протоколу №2 засідання робочої групи щодо
супроводження ОПП спеціальності 051 «Економіка»
від 14 грудня 2018 року**

**Перелік компонент освітньо-професійної програми ОПП
«Економіка» 2018-2022 та їх логічна послідовність**

Код н/д	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти ОП			
1.1 Цикл загальної підготовки			
OK1	Українська мова (за професійним спрямуванням)	4	екзамен
OK2	Філософія	4	екзамен
OK3	Вища математика	6	диф. залік
OK4	Іноземна мова	4 + 4	диф. залік + диф. залік
OK5	Історія та культура України	3	екзамен
OK6	Соціологія	3	диф. залік
OK7	Господарське право	4	диф. залік
<i>Всього по циклу загальної підготовки</i>		32	
1.2 Цикл професійної та практичної підготовки			
OK8	Економетрія	6	диф. залік
OK9	Економічна теорія	6 + 5	екзамен + екзамен
OK10	Макроекономіка	7	екзамен
OK11	Економіка	8	екзамен
OK12	Навчальна практика «Вступ до фаху»	3	диф. залік
OK13	Аналіз галузевих ринків	5	екзамен
OK14	Податкова система	7	екзамен
OK15	Іноземна мова (за професійним спрямуванням)	4+4+4+4+3+3 = 22	5 диф. заліків + 1 екзамен
OK16	Зовнішньоекономічна діяльність	8	екзамен
OK17	Економічний ризик та методи його оцінювання	5	екзамен
OK18	Навчальна практика з міжнародної економіки та ЗЕД	4	диф. залік
OK19	КР Мікроекономіка	1	захист
OK20	Мікроекономіка	6	екзамен
OK21	Інформаційні системи та технології в економіці	5	екзамен
OK22	Економіка фірми	6	екзамен

ОК23	Бухгалтерський облік	5	екзамен
ОК24	Історія економіки та економічної думки	5	екзамен
ОК25	Навчальна практика «Економіка»	4	диф. залік
ОК26	Маркетинг	5	екзамен
ОК27	Економічна діагностика	6	екзамен
ОК28	КР Економіка та економічна діагностика	1	захист
ОК29	Менеджмент	5	екзамен
ОК30	Міжнародна економічна діяльність України	4	диф. залік
ОК31	Комплексна виробнича практика з професійної підготовки	5	диф. залік
<i>Всього по циклу професійної та практичної підготовки</i>		144	
Загальний обсяг обов'язкових компонент		176	16 диф. заліків, 20 екзаменів, 2 захисти
Вибіркові компоненти освітньої програми			
2.1 Цикл загальної підготовки			
ВК1.1	Іноземна мова II	3	диф. залік
ВК2	Психологія		
ВК1.2	Іноземна мова II	3	диф. залік
ВК3	Основи професійної етики та етикету		
ВК1.3	Іноземна мова II	4	диф. залік
ВК4	Конфліктологія		
ВК1.4	Іноземна мова II	4	екзамен
ВК5	Сучасні економічні теорії		
ВК6	Безпека життєдіяльності та охорона праці	4	диф. залік
ВК7	Екологія		
<i>Всього по циклу загальної підготовки</i>		18	
2.1 Цикл професійної та практичної підготовки			
ВК8	Міжнародна економіка: механізм регулювання	6	екзамен
ВК9	Міжнародний маркетинг		
ВК10	Кон'юнктура світових ринків	5	екзамен
ВК11	Інфраструктура товарного ринку		
ВК12	Правила міжнародних торгових поставок	5	екзамен
ВК13	Логістика		
ВК14	КР Правила міжнародних торгових поставок	1	захист

ВК15	КР Макроекономіка		
ВК16	Економіка домогосподарств		
ВК17	Економіка та організація підприємств малого бізнесу	4	диф. залік
ВК18	Макроекономічна політика		
ВК19	Основи публічного управління	5	екзамен
ВК20	Фінанси підприємств		
ВК21	Звітність суб'єктів господарювання	5	екзамен
ВК22	Маркетингова товарна політика		
ВК23	Економіка та організація інноваційної діяльності	6	диф. залік
ВК24	Економіка праці та соціально-трудові відносини		
ВК25	Соціальна відповідальність	5	диф. залік
<i>Всього по циклу професійної та практичної підготовки</i>		42	
Загальний обсяг вибірових компонент		60	7 диф. заліків, 6 екзаменів, 1 захист
Державна атестація		4	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		240	23 диф. заліки, 26 екзаменів, 3 захисти

**Додаток В до протоколу №2 засідання робочої групи щодо
супроводження ОПП спеціальності 051 «Економіка»
від 14 грудня 2018 року**

**АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЙ ЗМІНИ ПРОФЕСІЙНИХ НАВИЧОК НА РИНКУ
ПРАЦІ ДО 2030 РОКУ**

(Джерело: звіт Європейського центру розвитку професійної підготовки (Cedefop) Європейського Союзу *Skills forecast: trends and challenges to 2030*. Luxembourg: PublicationsOffice.2018. - 140 с. Cedefop reference series; No 108. <http://data.europa.eu/doi/10.2801/4492>. [Прогноз навичок: тенденції та проблеми до 2030 року.]

Основні цитати звіту:

1) Очікується, що сектори послуг стануть головними чинниками зростання зайнятості в 2016-2030 роках, в той час як базова зайнятість у промисловості, як очікується, скоротиться. Ця тенденція підкреслює зрушення в бік економіки, заснованої на послугах (с. 10). Загальна тенденція для регіону в цілому, відображена в цих даних, - це перехід до економіки, заснованої на послугах (С. 20). ;

2) Аналіз також підкреслює зрушення в бік більшої автономії, зменшення рутини, більшої кількості інформаційних і комунікаційних технологій (ІКТ), меншої кількості фізичних задач і більшої кількості соціальних та інтелектуальних завдань протягом прогнозованого періоду до 2030 року (с. 11). Прогноз підкреслює зменшення фізичних завдань та розширення інтелектуальних і соціальних завдань, особливо щодо ділової грамотності, продажів / переконання та особистого обслуговування. Також прогнозується значно більша кількість можливостей використання ІКТ з деяким збільшенням автономності та скороченням рутинної роботи. Тенденція до вдосконалення структури заробітної плати і зрушення в бік більшої автономії, менших рутинних завдань, більше ІКТ, зменшення обсягу фізичних і збільшення обсягу соціальних і інтелектуальних задач, є найбільшим проявом в державах-членах, які приєдналися до ЄС після 2014 року (с. 77);

3) Галузева тенденція простежується на регіональному рівні з очікуванням зростання зайнятості в секторі послуг, особливо серед нових держав-членів ЄС. Зайнятість в сфері нерухомості, юридичні, бухгалтерські і консалтингові послуги, а також архітектурні послуги, як очікується, збільшиться значно в більшості нових держав-членів, особливо в Болгарії, Латвії, Литві, Польщі, Словенії, Словаччині та Румунії (с. 21). Зайнятість, як

правило, найбільш схильна до впливу в секторах, які найбільш тісно пов'язані з інвестиціями танауково-дослідними розробками. Це: (а) НДДКР, консультаційні послуги, комп'ютерне програмування (consulting services, computer programming) і передові виробництва; (б) сектори, які є частиною ланцюжка поставок для них (с. 34). В результатах застосування ІКТ темпи технологічних змін, що сприяють підвищенню продуктивності праці, зросли, і, як очікується, будуть прискорюватись у майбутньому в найближчих десятиліттях (с. 77). ІКТ будуть зростати швидше за усі показники в усіх державах-членах, за виключення Греції. Це загальна тенденція для усіх п'яти квінтелів заробітної плати, але з більш сильним ростом у перших двох. (с. 93)

4) Кваліфікаційні вимоги до більшої професії також підвищаться у зв'язку зі змінами у законодавстві та інших факторів (с. 77);

5) Ділова грамотність - це обробка справжньої ділової інформації, основана на даних РІААС (програми міжнародного оцінювання компетенцій дорослих). Вона передбачає такі вміння як читання написаних листів та фінансових звітів. За прогнозами, ці завдання будуть зростати в кожній країні-члені ЄС, причому прогнозоване зростання буде помітним в Центральній та Східній Європі, а також в Італії. Продаж / переконання – є другою за швидкістю зростання категорією діяльності. Скоріше, це концептуально пов'язано з діловою грамотністю, оскільки це стосується комерційної діяльності з кореляцією між нами на рівні 0,64 в Eurofound (2016) (с. 92);

6) Звіт Eurofound щодо робочих місць демонструє, що ми рухаємося до менш рутинних / більш автономних робочих завдань, де навички міжособистісної взаємодії будуть грати ключові сили в майбутньому (с. 96).